

ENRIC DOMINGO LEÓN

la brolla de l'abril

L'alzinar és el tipus de bosc més característic i emblemàtic de les terres baixes i la muntanya mitjana a la regió mediterrània. Hom pot trobar-lo arreu de les nostres terres, molt sovint arraconat i en estat de degradació. Però aquest no és el cas que ens ocupa. A la part septentrional de les muntanyes d'Argentona, darrere de les planes de l'Abril, entre els turons de Matabres i el de Quatre Camins, s'hi troba l'indret anomenat Brolla de l'Abril. Es tracta d'un alzinar dens i ufanós, antic i ben consolidat, que ha anat desenvolupant-se gràcies a l'abandonament de les activitats agrícoles i ramaderes, i també gràcies a les òptimes condicions ecològiques que afavoreixen el desenvolupament d'aquest tipus bosc. Si voleu conèixer l'indret, heu d'agafar des d'Argentona la carretera del Mal Pas cap a Òrrius. La Brolla de l'Abril està situada a la banda dreta del camí, abans d'arribar a la Mútua Metal·lúrgica, enfonsant-se cap al fons de la vall.

Ens trobem dins de la regió biogeogràfica mediterrània, amb els trets propis d'aquesta zona, és a dir, temperatures suaus i precipitacions anuals al voltant de 650 mm, repartides irregularment al llarg de l'any, amb fort eixut estival. La vegetació potencial (vegetació que hi hauria d'haver sense la intervenció de l'home), estaria formada pels diferents tipus d'alzinar amb marfull. Es tracta d'un bosc perennifoli i esclerofil·le, és a dir, de fulla persistent i endurida tot l'any. Aquest tret característic de tots els alzinars és una adapta-

ció al fort estiatge d'aquestes latituds, i conforma el principal factor limitant d'aquest tipus de vegetació.

L'alzinar de la Brolla de l'Abril està constituït per un estrat arborei no gaire alt, amb capçades arrodonides, que no sobrepasa els 10-12 metres, però que ho tapa tot. L'arbre dominant és l'alzina (*Quercus ilex*), que comparteix el territori amb d'altres espècies com el pi pinyer (*Pinus pinea*), l'arboç (*Arbutus unedo*) o els diferents tipus de roure: roure cerrioide (*Quercus cerrioides*), roure martinenc (*Quercus humilis*), i alguns peus de roure africà (*Quercus canariensis*) i roure de fulla gran (*Quercus petraea*). L'estrat arbustiu és força important, constituint-se amb una alçada d'entre 0,5 i 2 metres, encara que algunes lianes poden arribar molt més amunt. La seva composició florística dependrà del tipus d'alzinar i de factors ecològics com l'orientació del terreny. Són freqüents espècies com el marfull (*Viburnum tinus*), l'heura (*Hedera helix*) o l'arritjol (*Smilax aspera*). L'estrat herbaci és molt pobre a causa de la poca llum que arriba al terra.

L'alzinar ha estat sempre un bosc força degradat per la mà de l'home (estassades, plantació d'espècies al·lòctones, incendis, conreus, etc.), tot i que a la Brolla de l'Abril ja fa temps que s'han abandonat explotacions forestals i agrícoles. Com a conseqüència, l'alzinar es troba ben desenvolupat, amb fases avançades de reconstrucció, localitzant-se als vessants meridionals alzinar amb arboç i sureda i, als obacs, alzinar amb

roures. Les bardisses constitueixen bona part de la vegetació dels torrents i, només a les parts més baixes i arraconades, hi trobaríem bosc de fons amb avellanoses.

El nom de brolla

La paraula brolla ens indica una formació vegetal baixa, configurada principalment per arbusts. Als vessants meridionals de les muntanyes del Maresme és força freqüent trobar un tipus de brolla mediterrània, amb espècies de fulla endurida i persistent tot l'any. Però, de fet, si algú coneix la Brolla de l'Abril bé sabrà que el paisatge que hi domina no és precisament el format per arbusts, sinó més aviat el d'un bosc dens d'alzines. Per què, doncs, a un alzinar on domina l'alzina i altres arbres que poden arribar als dotze metres d'alçada, se'l va anomenar brolla? Aquest topònim no és més que una bona pista per arribar a unes conclusions evidents. El que abans era una brolla formada per estepes i brucs, s'ha convertit amb el pas del temps, en un bosc dens i ufanós. Així doncs, ens caldrà entendre molt bé que és el que ha passat.

Si us hi fixeu, als vessants ma-

Alzinar amb roures de la Brolla de l'Abril durant l'hivern.

Al fons el turó de Matabres.

Fotografia pròpia.

Gener del 2000

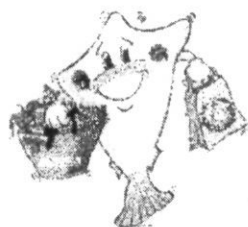
rítmics de les muntanyes argentines l'arbre dominant és el pi pinyer (*Pinus pinea*), però el que compta és el que hi ha sota d'aquest arbre, és a dir, una brolla d'estepes i brucs. Les brolles són comunitats vegetals que es desenvolupen bé en terres on hi hagi molta llum –l'ombra del pi pinyer és força pobra–. Aquesta brolla d'estepes i brucs no és més que una comunitat secundària de successió. Fa uns trenta anys, aquests vessants meridionals es trobaven ocupats pel conreu de la vinya i altres d'arbustius. L'abandonament d'aquestes activitats agrícoles

va permetre a la natura començar el seu procés de regeneració. En molts casos es van plantar pins pinyers (*Pinus pinea*), per tal de conservar el sòl. Sota d'aquests arbres van començar a formar-se les brolles d'una manera natural.

A la Brolla de l'Abril, on les condicions ecològiques pel conreu són més desfavorables que no pas als vessants sud, l'abandonament d'aquests és va fer en una època més llunyana en el temps. Així doncs, la successió de comunitats, passant per la brolla, ha donat com a resultat l'establiment d'un alzinar ben constituït. Caminant per aquest bosc, costa de creure que allò van ser fa temps uns camps de conreus. Però hi ha proves molt evidents que ens ajuden a explicar-ho, com les parets de pedra ja molt degradades, o algunes espècies típiques de la brolla com el bruc boal (*Erica arborea*), que hi són mortes o mal-

viuen a l'alzinar, per culpa de la potent ombra de les capçades de les alzines i els roures. A més, les condicions ecològiques d'aquest racó han permès una ràpida regeneració del bosc. El fet de tractar-se de vessants orientats cap al nord, permet una major retenció d'humitat edàfica i, per tant, una reserva d'aigua extra per a la vegetació en temporades de forta sequera.

Qualsevol bosc és un sistema dinàmic en constant transformació i la Brolla de l'Abril no n'és pas una excepció. Si tot segueix com fins ara, el bosc pot envellir i acabar per no suportar el seu propi pes. Sempre serà millor això que no que una immobiliària hi construeixi una urbanització. Però s'ha de tenir en compte que el món mediterrani és un món d'extremos –fortes sequeres, tempestes, incendis, glaçades–, tots són processos naturals que en un principi poden destruir el bosc, però que a la llarga beneficien la seva regeneració.

web: <http://go.fast.to/bacalla>
e-mail: blancacoll@yahoo.com

**b
l
a
n
c
a**

- Bacallà
- Olives
- Embotits
- Formatges
- Conserves
- Llegums
- Fruits secs

Pça Vendre P-4 ARGENTONA Tel: 93 756 00 02
Mercat Cerdanyola P-27 MATARÓ Tel: 607 62 22 75
Part.: Sant Narcís, 10 ARGENTONA Tel: 93 797 11 30

ROBAFAVES
LLIBRES REVISTES DISCOS VIDEOS CDROMS
SOCIETAT COOPERATIVA CATALANA LIMITADA

Carrer Nou, 9. MATARÓ
Tel. 93 790 55 82
Fax 93 790 65 96
E-mail robafaves@robafaves.com
Web <http://www.robafaves.com>

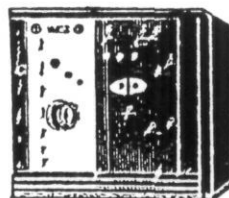

**Perruqueria
"PERE MACO"**
C/ Dr. Ferrero, 2 - Tel. 756 08 60 - 08310 ARGENTONA

Mossèn Cinto Verdguer
cant. Dr. Samsó
Tel.: 93 797 12 49

Plaça de Vendre,
parada 3
Tel.: 93 797 03 62

SUPERNETEJA
EN SEC
ANT-CATIFES
PELL

TINTORERIES
Vigatà
CARRER GRAN, 23 - TEL. 791 07 03
ARGENTONA